

Confirmatio dignitatis Primatialis pro Archiep. Lugdunensibus, iis tantum, qui legitime fuerint electi. Triplex Simoniae species. Quid a manu; Quid ab obsequio; Quid a lingua.

Jean. X.

Provinciae subiectae.

Confirmatio Privilegiorum eidem Ecclesiae habentium concessorum.

Decretum immunitatis honorum ad eam spectantium.

Anathema contra violatores Privilegii huius.

Iectissime in Christo frater Gebuine, postulasti a Nobis, quatenus dignitatem ab Antecessoribus nostris concessam Ecclesiae, cui Deo auctore praesse dignosceris, confirmaremus, & quaeque sua ab infestatione hostili Apostolicae Sedis defensione tueremur; inclinati precibus tuis, confirmamus Primatum super quatuor Provincias Lugdunensi Ecclesiae tuae, & per eam tibi, tuisque successoribus, his tantum, qui nullo interveniente minere electi vel promoti fuerint: videlicet a manu, ab obsequio, & a lingua: A manu, ut nullum pretium propterea a se, vel ab aliquo tribuatur: Ab obsequio, ut nihil inde servitii faciat, sicut quidam intentione ecclesiasticae praelationis potentibus personis solent deferre: A lingua, ut neque per se neque per submissam personam preces effundat; Sed neque his, qui per saecularem potentiam ad hanc dignitatem pervenerint: videlicet dono, vel confirmatione alicujus personae, quae sanctae Religioni videatur obviare, & contra puram & authenticam sanctorum Patrum auctoritatem venire; sed his nimirum hanc dignitatem concedendam esse sancimus, qui pura & sincera electione tibi successerint, & ita per ostium intraverint, sicut fraternitatem tuam cognovimus intrasse. His vero, qui aliter intraverint, videlicet qui juxta Dominicam sententiam, non per ostium, sed aliunde, ut fures & latrones ascenderint, non solum Primatum hujus dignitatis non concedimus, verum etiam omni honore ecclesiastici regiminis indignos & alienos fore adjudicamus, Provincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunensem, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem, ut haec videlicet Provinciae condignam obedientiam Lugdunensi Ecclesiae exhibeant, & honorem, quem Romani Pontifices reddendum esse scriptis propriis praefixerunt, humiliter & devote persolvant: salva in omnibus Apostolicae Sedis reverentia, & auctoritate. Praeterea juxta tenorem postulationis tuae Ecclesiae hujusmodi Privilegia praesenti auctoritatis nostrae Decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus; statuentes nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitem, nullum quacumque dignitate praeditum, vel quemquam alium, audere de his, quae eidem Ecclesiae tuae a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum Deo miserante collata fuerint, sub cujuslibet causae, occasioneve specie minuire, vel auferre: siue suis usibus applicare; vel aliis quasi piis de causis pro sua avaritiae excusatione concedere; sed cuncta, quae eidem Ecclesiae oblata sunt, vel offerri contigerint tam a te quam a successoribus tuis, perenni tempore illibata, & sine inquietudine volumus possideri, tuis ac successorum tuorum in dicta Ecclesia usibus, pro quorum sustentatione, gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularive Persona praesentis confirmationis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi praesumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine di-

strictae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiae jura servantibus sit Pax Domini Nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. Datum Romae Duodecimo Kalendas Maii Indictione secunda.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1079. Pontif. anno VI.

XLVIII.

Ejusdem argumenti: ratio quoque, & origo diversorum in Ecclesia graduum declaratur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, & Coepiscopis, Rothomagensi, Turonensi, & Senonensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Archiep. Vatis.

Sicut novit fraternitas vestra, Sedes Apostolica, cui licet indigni Deo auctore praesidemus, divina gratia inspirante, Spiritu sancto edocta per diversas provincias & regna Praesules, Archiepiscopos, & Primates ordinavit. Cujus constitutione & auctoritate Lugdunensi Ecclesia Primatum super quatuor Provincias, videlicet Lugdunensem, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem per annorum longa curricula obtinuisse cognoscitur. Sanctorum igitur Patrum nos, in quantum Deo favente valeamus, exempla sequi cupientes, Ecclesiae memoratae Primatum, quem ipsi Decretis suis constituerunt atque sanxerunt, eorum freti potestate subinde confirmare studemus. Ad hoc enim divina dispensationis provisio, gradus, & diversos constituit ordines esse distinctos, ut dum reverentiam minoribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, una concordia fieret ex diversitate connexio, & recte officiorum gigneretur administratio singulorum. Neque enim universitas alia poterat ratione subsistere, nisi hujusmodi magnus eam differentiae ordo servaret. Quia vero creatura in una eademque qualitate gubernari vel vivere non potest, caelestium militiarum exemplar nos instruit; quia dum sint Angeli, sint Archangeli, liquet, quia non aequales sunt, sed in potestate & ordine (sicut nostris) distert alter ab altero; si vero inter hos, qui sine peccato sunt, ita constat esse distinctio, quis hominum abnuat, huic se libenter dispositioni submittere? Hinc etenim pax & charitas mutua se vice complectuntur, & manet: firma est concordia in altera Deo placita dilectione sinceritas. Quia igitur unumquodque tunc salubriter completur officium, cum fuerit unus, ad quem possit recurri praepositus; Provinciae autem multo ante Christi adventum tempore divise sunt maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & Beato Clemente Praedecessore nostro, ipsa divisio est renovata; & in capite Provinciarum, ubi dudum Primates legis erant saeculi, ac prima judiciaria potestas, ad quos, qui per reliquas Civitates commorabantur, quando eis necesse erat, qui ad Aulam Imperatorum vel Regum confugere non poterant, vel quibus permissum non erat, confugiebant pro oppressionibus vel iniuriis suis: ipsique appellabant, quoties opus erat, sicut in lege orum praecipuum erat: ipsis quoque Civitatibus, vel

Primatus Lugdunensis Ecclesiae ab antiquo.

Quare diversi sint gradus in Ecclesia.

Divisio Provinciarum ab Apostolis.

Primates ad hoc constitui ut ad eos Episcopi in necessitatibus confugiant.

Reverentia ab Episcopis, quibus haec scripta sunt Lugdunensi Ecclesiae debita.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1079. Pontif. anno VI.

Ex Archiep. Vatis.

Causae scriptae hujus Episcopi.

vel locis celebrioribus Patriarchas vel Primates, qui unam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divinae & ecclesiasticae poni & esse jusserunt, ad quos Episcopi, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent, & ipsi nomine Primatum fruerentur, & non alii. Reliquae vero Metropolitanae Civitates, quae minores Judices habebant, licet majorum Comitum essent, haberent tamen Metropolitanos suos, qui praedictis juste obedirent Primatibus, sicut in legibus saeculi olim ordinatum erat, qui non Primatum, sed aut Metropolitanorum, aut Archiepiscoporum nomine fruerentur, & licet singulae Metropoles Civitates suas Provincias habeant, & suos Metropolitanos habere debeant Episcopos, sicut prius Metropolitanos Judices habebant saeculares, Primates tamen, ut praefixum est, tunc & nunc habere jusse sunt, ad quos post Sedem Apostolicam summa negotia conveniant: ut ibidem, quibus necesse, eleventur, & juste restituatur; & hi, qui iniuste opprimuntur, juste reformentur, atque fulciantur: Episcoporumque causa & summorum negotiorum judicia, salva Apostolicae Sedis auctoritate iustissime terminentur. Quapropter vobis apostolica auctoritate praecipimus, ut saepe dictae Lugdunensi Ecclesiae honorem & reverentiam, a majoribus nostris de Ecclesiis vestris praefixam, ita vos exhibere humiliter & devote procuratis, quemadmodum vobis a suffraganeis vestris reddi debere non dubitatis Omnipotens & misericors Deus, pacis justitiaeque serenus inspector, cordi vestro clementer inspirare dignetur, ut per viam aequitatis concordiaeque firmos gradus mihi in hoc saeculo tendere taliter studeatis, quatenus pro temporalibus aeterna sumpturi, ad Caesaris Jerusalem fines mereamini pervenire. Data Romae duodecimo Kalendas Maii Indictione Secunda.

XLIX.

Confirmatio Decretorum Summi Pontificum, contra Clericos Episcopis suis infectos: privatio praebendarum, & officii Clericorum Lucensis Ecclesiae, hujusmodi Decretis refragantium.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Lucensi Clero & Populo, exceptis, his qui communicant, atque consentiunt Excommunicatis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Clericorum vestra Ecclesiae causam diligenter examinantes, diuque in ea laborantes, nullam in eis rationem atque veritatem, sicut decet Christianos, invenimus. Quorum mirabilem & inauditam superbiam, licet sine audientia secundum Synodalem sententiam, quam in se provocaverant, punire debuimus; mansuetudinis tamen spiritu res eorum audiendas esse dignum duximus, ut saltem confusos & convictos ad sanum consilium, sensumque humilitatis revocaremus. Nam si in eis aliquid humilitatis signum mens nostra perpenderit, sine aliqua a nobis misericordia non recessissent. Quibus in superbia sua perdurantibus auctoritas Beatorum Martyrum atque Pontificum Fabiani & Stephani coram nobis allata est: quam nos per omnia huius negotio convenire cernentes, eos ut rebelles & inobedientes

ejusdem auctoritatis sententia damnavimus; quam literis nostris inferendam esse existimavimus, ut quantis sint facinoribus irretiti, quantisque contumeliis digni, liquido pateat. Fabianus Statuimus, si aliquis suis Episcopis infectus, aut insidiator fuerit eo, quod criminari tentaverit, aut conspirator fuerit, ut mox ante examinatum iudicium submotus a Clero Curiae tradatur, cui diebus vitae suae deserviat, & infamis absque ulla restitutionis spe permaneat. Stephanus Papa Clericus, qui Episcopum suum accusaverit, aut ei insidiator extiterit, non est recipiendus, quia infamis electus, & a gradu debet recedere, & Curiae tradi servendus. Hanc itaque in eos promulgandam, sententiam existimavimus, ut saltem temporaria auctoritatis ad humilitatem converterentur. Sed ipsi dati in reprobum sensum, & demersi in diabolicae cecitatis puteum, a communione sanctae Ecclesiae separati, & excommunicati recesserunt. Unde nos praedictorum sanctorum statuta firmantes, ex auctoritate Beati Petri eos ab ordinibus, & praebendis Ecclesiae sancti Martini in perpetuum submovemus; & decernimus ita, ut nullum deinceps inter Canonicos ejusdem Ecclesiae locum teneant, aut praebendarum aliquid solatium, seu spem impofterum habeant. Vos itaque, dilectissimi filii, admonemus, immo apostolica auctoritate interdicens, ut sceleratis contumaciae actibus eorum non communicetis, neque consilium aut auxilium contra Dominum impendatis; sed ut ipsi illesi & immunes a damnatione eorum permanentis, illique ad poenitentiam confundantur, infra ambitum Civitatis vestrae eos cohabitare non permittatis, & ut tota Provincia eorum praesenti contagione mundetur, operam detis. Quod nisi feceritis, & eos magis, quam justitiam, & salutem animarum vestrarum dilexeritis, totius excommunicationis eorum in vos periculum inducetis, & iram Dei in praesenti, & in futura vita sine dubio sentietis. Eos vero, qui illis, ne in superbia sua permanent, & confundantur, resisterint, gratia Beati Petri remunerandos censemus & promittimus. Data Romae Kalendis Octobris Indictione tertia.

Decretum Fabiani PP.

Stephani PP.

Confirmantur

Clerici Lucensis Ecclesiae officio, & praebendis privantur.

Admonitio ad Clerum, & populum, ne illis communicent.

Dat. die 1. Octobris anno Domini 1079. Pontif. anno VII.

L. Iterata excommunicatio Henrici Regis.

Beate Petre Princeps Apostolorum, & tu B. Paule Doctor gentium, dignamini, quaeso, aures vestras ad me inclinare, meque clementer exaudire. Quia veritatis estis discipuli & amatores, adjuvate, ut veritatem vobis dicam, omni remota falsitate, quam omnino detestamini, ut fratres mei melius mihi acquiescant, & sciant & intelligant, quia ex vestra fiducia post Deum & Matrem ejus semper Virginem Mariam, praemis & iniquis resisto, vestris autem fidelibus auxiliis praesto. Vos enim scitis, quia non libenter ad sacrum ordinem accessi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, sed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad vestram specialem Ecclesiam redii, in qua utcumque vobis deservivi. Deinde valde invitus, cum multo dolore, & gemitu, ac planctu, in Throno vestro valde indignus sum collocatus. Haec ideo dico, quia non

non ego vos, sed vos eligistis me, & gravissimum pondus vestrae Ecclesiae supra me posuistis. Et quia super montem excelsum me iussistis ascendere, & clamare, atque annunciare populo Dei scelera eorum, & filii Ecclesiae peccata eorum; membra diaboli contra me coeperunt insurgere, & usque ad sanguinem praesumpserunt in manus suas injicere. Assiterunt enim Reges terrae, & Principes seculares & ecclesiastici, aulici & vulgares convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus vos Christos eius, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus a nobis jugum ipsorum. Et ut me omnino morte vel exilio confunderent, multis modis conati sunt in me insurgere. Inter quos specialiter Henricus, quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra vestram calcaneum erexit Ecclesiam, facta cum multis Episcopis Ultramontanis & Italicis conspiratione, annitens, me dejicendo, eam sibi subjungere; cujus superbia vestra resistit auctoritas, eamque vestra destruxit potestas, qui confusus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens absolutio-nem ab excommunicatione quaesivit.

Henrici alios humiliatum, ipse Pontifex solvit, ut inter eum & Episcopos & Principes pax componeretur.

Sed Henrico promissa non observante, fuit ab illis in scio Papa electus in Regem Dux Rodolphus, qui Papa fidelitatem vovit.

Henrici, & Rodolphi causa ad Papam devoluta.

Qui de hoc in Germania colloquium fieri statuerunt, longum impediens excommunicavit.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promissionibus acceptis de sua vita emendatione, solam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, a quo eum in Romana Synodo deposueram, instauravi, nec fidelitatem omnium, qui sibi juraverant, vel erant juraturi, a qua omnes absolvi in eadem Synodo, ut sibi servaretur, praecipui. Et haec ideo derinui, ut inter eum & Episcopos vel Principes Ultramontanos, qui ei causa iussionis vestrae Ecclesiae resisterant, justitiam facerem, vel pacem componerem, sicut ipse Henricus juramento per duos Episcopos mihi promissit.

§. 3. Praedicti autem Episcopi & Principes ultramontani, audientes illum non servare mihi, quod promiserat, quasi desperati de eo, sine meo consensu legerunt sibi Rodolphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodolphus festinanter ad me, missis Nuncio, indicavit se coactum Regni gubernacula suscepisse, tamen sese paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, semper ex eo tempore eundem mihi semper misit sermonem, adjiciens, etiam filios suos obfides, & fidelis sui Ducis Bertoldi filios, quod promittebat, firmare.

§. 4. Interea Henricus cepit me precari, ut illum contra praedictum Rodolphum adjuarem: cui respondi, me libenter facere, audita utriusque partis ratione, ut scirem, cui justitia magis faveret. Ille vero, putans suis viribus eum posse devincere, meam contempsit responsionem. Postquam autem praesens se non posse, sicut speravit, agere, duo Episcopi, Virdunensis videlicet & Oseburgensis, de consentaneis suis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici me ut ei justitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncio Rodolphi fieri laudaverunt.

§. 5. Tandem aspirante Deo (sicut credo) statui in eadem Synodo, in partibus ultramontani fieri colloquium, ut illic aut pax statueretur aut cui amplius justitia faveret, cognosceretur. Ego enim (sicut vos mihi testes estis Patres & Domini) usque hodie nullam partem dispo-nendi, nisi eam, cui plus justitia faveret. Et quia putabam, quod injustior pars colloquium

nollet fieri, ubi justitia suum locum servaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes personas sive Regis, sive Ducis, aut Episcopi, seu alterius cujusvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

§. 6. Praedictus autem Henricus cum suis fautoribus, non timens periculum inobedientiae, quod est scelus idolatriae, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & seipsum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Christianorum morti tradi, & Ecclesias fecit dissipari, & totum pene Theutonicorum Regnum desolationi dedit.

§. 7. Quapropter confidens de iudicio & misericordia Dei, ejusque purissimae Matris semper Virginis Mariae, fultus vestra auctoritate, saepe nominatum Henricum, quem Regem dicunt, omnesque fautores ejus, excommunicationi subijcio, & anathematis vinculo alligo.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum & Italiae ex parte Omnipotentis Dei & vestra interdicens ei, omnem potestatem & dignitatem illi regiam tollo; & ut nullus Christianorum ei sicut Regi obediat, interdicto; omnesque, qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, a juramenti promissione absolvo. Ipse autem Henricus cum suis fautoribus in omni confessione belli nullas vires nullamque in vita sua victoriam obtineat.

§. 9. Ut autem Rodolphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat, quem Theutonici elegerunt sibi in Regem ad vestram fidelitatem, ex parte vestra dono, largior, & concedo omnibus sibi fideliter adhaerentibus absolutio-nem omnium peccatorum, vestramque benedictionem, in hac vita, & in futura, vestra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro sua superbia, inobedientia, & falsitate, a Regni dignitate justè abijcitur, ita Rodolpho pro sua humilitate, obedientia, & veritate potestas & dignitas Regni conceditur.

§. 10. Agite nunc, quæso, Patres & Principes Sanctissimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoscat, quia si potestis in celo ligare & solvere, potestis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum possessiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus frequenter tulistis pravus & indignis, & religiosis viris dedistis. Si enim spiritualia iudicatis, quid de secularibus vos posse credendum est? Et si Angelos, dominantes omnibus superbis Principibus iudicabitis, quid de illorum servis facere potestis? Ad discant nunc Reges & omnes Seculi Principes, quanti vos estis, quid potestis; & timeant parvipendere iussionem Ecclesiae vestrae; & in praedicto Henrico tam cito iudicium vestrum exercete, ut omnes sciant, quia non fortuito, sed vestra potestate cadet. Confundatur utinam ad poenitentiam, ut spiritus sit salvus in die Domini.

Acta Romae, Nonis Martii, Indictione tertia.

Henricus autem illum impedit, & Regni desolationi se dedit.

Iterum excommunicatur.

Deponiturque Regno, solus a iuramento valet.

Rodolphi electio confirmatur.

Imploratio auxilii BB. Petri & Pauli.

Dat. die 7. Martii an. Dni 1080. anno VII.

Declaratio definitionis Synodalis super controversia inter Ecclesiam Turonensem, & Dolensem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus Episcopis Britanniae, Clero, & Populo in Turonensi Provincia constitutis.

Ex edit. Card. Carafa.

Quae fuerit controversia;

Et quae definitio.

Dat. die 8. Martii anno Domini 1080 Pontif. VII.

Ex edit. Card. Carafa.

Series facti.

Aureliensis Monasterium juris S. Petri.

L I.

Notum esse volumus, controversiam, inter Ecclesiam vestram & Dolensem, pestifere ortam, multum nobis in Romana Synodo laborem ingessisse: sed tamen, Deo miserante, post longam discussionem, quam justius potuimus, hanc, quae subscribitur, diffinitionem invenisse. Archiepiscopus siquidem vester Ecclesiam Turonensem jus suum in Britannia perdidisse conquerens, Romanorum Pontificum auctoritatem in medium duxit, quae praecipue probat Britanniam Turonensi Ecclesiae, quemadmodum spirituali matri, & metropoli suae subjectionem & reverentiam debere. Dolensis vero Episcopus non solum auctoritatem auctoritatis nostrae non exhibuit, verum etiam ipsa verba sua ad defensionem prolata, nulla certitudine, cui fides danda esset, fulta videbantur. Tamen, quia in patria sua quandam auctoritatem se reliquisse afferebat, visum nobis fuit, ut ad retractandum negotium illud, inducendarentur, & pro hac, aliisque causis Legati Apostolicae Sedis dirigerentur, ut auditis utriusque partis rationibus, si cognoverint Britannos auctoritatem authenticam Apostolicae Sedis, videlicet eorum Pontificum, quorum ordinatio, & vita digna & legalis fuerit, habere, per quam possint se a subjectione praedictae Turonensis Ecclesiae subtrahere, quieti deinceps permaneat in sua libertate. Quod si contigerit, eos huius auctoritatis, quam modo diximus, non posse habere defensionem, sopita deinceps & in aeternum omni controversia Turonensem Ecclesiam Matrem & Metropolim suam recognoscat: & eam, quae decet Metropolitanum, Archiepiscopo vestro subjectionem & obedientiam exhibeat, reservato Dolensi Episcopo pallii usu; ita tamen, ut nullus successorum suorum aliquo in tempore ad hanc dignitatem aspiret. (Sicut supra diximus) tam ipsi videlicet in Ecclesia Dolensi constituendi, quam etiam caeteri Britanniae Episcopi magisterio Turonensis Archiepiscopi in perpetuum subditi permaneant.

Dat. Romae VIII. Idus Martias. Indict. III.

L I I.

Comminatio poenarum contra detinentes bona Monasterii Aureliensis, nisi ea restituant, cujus favore confirmatur refutatio Monasterii Viacensis, ab ejus Principibus in manu Abbatum facta.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus in Bituricensi, necnon Narbonensi, seu Burdegalensi Provinciis constitutis, exceptis his, qui apostolica excommunicatione tenentur, salutem & apostolicam benedictionem.

Lamor Abbatis Aureliensis Coenobii, quod proprii juris B. Petri concessione fundatoris, scilicet B. Geraldus, esse dinoscitur, auribus nostris insonavit, videlicet super quibus-

dam personis, qui injuste detinent beneficia praedicti Monasterii a praedecessoribus suis sub fidelitate & dominio pro defensione Ecclesiae, sibi & suis antecessoribus olim concessa. Praecipue conqueritur super Berengario Carlatensi Vicecomite, qui propria cupiditate ductus debitum servitium & fidelitatem Abbati exhibere negat, nisi beneficium, quod immerito detinet, adhuc etiam de jure Ecclesiae, augetur. Proinde apostolica auctoritate praecipimus, quatenus omnis, qui beneficium praefatae Ecclesiae ad hoc aliquando suscepisse cognoscitur, subjectionem & fidelitatem Abbati persolvat, & servitium pro beneficio largiri non debeat, & ab exactione illegitima augmentationis desistat. Aliter enim in vasor & sacrilegus esse comprobatur. Nos vero detrimentum praedicti Coenobii agnoscentes, Abbatem sub promissione fidei suae in manu nostra obligavimus, ut nulli militum liceat ultra unum manum de possessione Ecclesiae dare sub hac vel alia occasione, neque alicui alteri personae, nisi communis utilitas fratrum regulariter degentium postulaverit, & apostolice aequitati renunciare ausus fuerit. Monasterium autem Mauricense cum omnibus sibi adjacentibus, & Ecclesias scilicet Dalmairaci, & montis Salvii, & caeteras, necnon terras & possessiones in quacumque supra scriptarum provinciarum ablatas, seu malis consuetudinibus oppressas, Monasterio Aureliacensi scriptis sive testibus olim iuste concessas, apostolica auctoritate praecipimus restituere, & sine inquietudine aliqua permitti. Monasterium quidem Viacense, in manu Abbatis refutatum a Principibus ipsius terrae consensu Episcopi & Clericorum, sibi suisque successoribus concedimus & confirmamus, & fautoribus refutationis apostolicam benedictionem largimur: & eos, qui Ecclesias, sive praedia praefati Monasterii injuste detinent, absque ulla dilatione reddi jubemus. Qui ergo his mandatis nostris spiritu superbiae acquiescere noluerit, praecipue Berengarius, si obedire contempserit, gratiam B. Petri amittere, & iram omnipotentis Dei incurret. Obtemperantibus autem gratiam Dei, & apostolicam benedictionem de misericordia divina consili largimur. Datum Romae, II. Idus Aprilis Indictione tertia.

Praecipitur beneficium ab eodem Monasterio ablata restituantur & obsequium & fidelitas Abbati exhibeatur.

Qui non nisi unum manum de possessione Ecclesiae dare possit.

Eidem refutatur praecipitur Mauricense Monasterium, cum Ecclesiis, ac pertinentiis omnibus.

Confirmatur Monasterii Viacensis refutationem, a principe in manu Abbatis consensu Episcopi & Clericorum factam.

Dat. die 12. Aprilis anno Domini 1080. Pontif. anno VII.

L I I I.

Confirmatio libertatum Monasterii Sancti Salvatoris Constantien. ac solutionis census, Romanae Ecclesiae debiti.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilecto filio Vellelmo Abbati Hirsaugiensis Monasterii salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

Quoniam pervenit ad nos, quod Religio tua curam Monasterii sancti Salvatoris juris Apostolicae Sedis, cui etiam duodecim Auri, quorum viginti unciam faciunt, ex eodem Monasterio annis singulis persolvi debent, siti in villa Scapusta in Episcopatu Constantiensi, obsecrante Comite Burcardo, viris Religiosis hortantibus, eo dumtaxat tenore suscepit, ut praedictus Comes, qui sibi in praefato Monasterio quasdam quasi proprias conditiones vindicabat, dimissa atque renunciata omni seculari